3

مەسىھنىڭ خاراكتېرى

بىر نەچچە يىل ئىلگىرى، مەن بىلەن بىرلا قېتىم كۆرۈشكەن بىر ياش يىگىتنىڭ خېتىنى تاپشۇرۇۋالدىم. خەتتە: «مەن بىر نەرسىنى بايقىدىم. قۇدرەتلىك خۇدانىڭ ئىككى ئوغلى بار ئىكەن. چوڭ ئوغلى ئەيسا مەسىھ، كىچىكى مەن ئىكەنمەن». دېيىلىپتۇ. مەن خەتنىڭ ئادرېسىغا قارىسام، بۇ خەت ئەسلىدە روھىي كېسەللەر دوختۇرخانىسىدىن كەلگەنىكەن.

تارىختىن بۇيان، ئۆزىنى ئۇلۇغ كۆرسەتكەن ۋە ئۆزىنى خۇدا، دەپ ئاتىۋالغان كىشىلەر ئاز ئەمەس. روھىي كېسەللەر دوختۇرخانىسىنىڭ دائىملىق مېھمىنى دەل ئۆز-ئۆزىنى ئالدايدىغان بىر توپ بىچارىلەردۇر. ئۇلارنىڭ بەزىلىرى ئۆزلىرىنى پادىشاھ قەيسەر دەپ ئاتىۋالسا، بەزىلىرى ئۆزىنى دۆلەتنىڭ ۋەزىرى، يەنە بەزىلىرى ئۆزىنى ياپۇنىيىنىڭ ساماۋى پادىشاھى، ھەتتا بەزىلىرى ئۆزىنى ئەيسا مەسىھ، دەپ ئاتىۋالىدۇ. لېكىن، ئۇلارغا ھېچكىم ئىشەنمەيدۇ. ئۇلارنىڭ ھېچقانداق ئەگەشكۈچىلىرى يوق، ئەگەر بار دېيىلسە، ئۇلار ئاشۇ ساراڭلاردىن باشقىسى ئەمەس. ئۇلار ھېچكىمنى بويسۇندۇرالمايدۇ، چۈنكى ئۇلارنىڭ سۆزى بىلەن ھەرىكىتى بىردەك ئەمەس. ئۇلارنىڭ خاراكتېرى ئۇلارنىڭ سۆزلىرىنى قۇۋۋەتلىيەلمەيدۇ.

ئېتىقادچىلارنىڭ ئەيسا مەسىھكە بولغان ئىشەنچى دەل مەسىھنىڭ سۆزى بىلەن ھەرىكىتىنىڭ بىردەك بولغانلىقى ئۈستىگە قۇرۇلغان. ئۇنىڭ سۆزى بىلەن ھەرىكىتى ئوتتۇرىسىدا قىلچىمۇ زىددىيەت يوق. ئەلۋەتتە، ئۇنىڭ ئۆزىنى خۇدا دەپ ئاتاپ، جاھاننى زىلزىلىگە سېلىشى چوقۇم ئۇنىڭ ئالاھىدە خاراكتېرى تەرىپىدىن ئىسپاتلىنىپ تامغىلىنىشى كېرەك. بىز ئۇنىڭدا ئىپادىلەنگەن خاراكتېرنىڭ دەل ئاشۇنداق خاراكتېر ئىكەنلىكىگە ئىشىنىمىز. بىلىشىمىز كېرەككى، پەقەت ئۇنىڭ خاراكتېرىلا ئۇنىڭ ئۆزىنى خۇدا، دەپ ئاتىشىغا تېخى يېتەرلىك ئىسپات بولالمايدۇ، لېكىن ئۇنىڭ ئۆزى بۇ خىل ئاتاشنى كۈچلۈك تەرىزدە قۇۋۋەتلەيدۇ. ئۇنىڭ ئۆزىنى مۇنداق ئاتىشى يېگانىدۇر. ئۇنىڭ خاراكتېرىمۇ يېگانىدۇر.

مۇنداق ئاتاشنىڭ مۇھىملىقى ناھايىتىمۇ ئېنىق بولۇشى كېرەك. گۇناھ ئىنسانىيەتنىڭ ئومۇمىيۈزلۈك كېسەللىكىدۇر. ئادەم تۇغۇلۇشى بىلەنلا گۇناھ تەرىپىدىن بۇلغىنىدۇ. شۇڭا، ئەگەر ناسىرەلىك ئەيسانىڭ گۇناھى بولمىسا، ئۇنداقتا ئۇ چوقۇم ئادەتتىكى ئادەم بولماسلىقى كېرەك. ئەگەر ئۇنىڭ گۇناھى بولمىسا، ئۇ سىز بىلەن ماڭا تەبىئىي ھالدا ئوخشىمايدۇ. ئۇ خىسلەتلىكتۇر. «ئۇنىڭ خاراكتېرى مۆجىزىنىڭ ئىچىدىكى مۆجىزىدۇر». پروفېسسور دېننىي ئەپەندى ئۆزىنىڭ «تېئولوگىيە تەتقىقاتى» دېگەن كىتابىدا مۇنداق يازىدۇ: «ئەيسا بىلەن گۇناھكار ئادەملەر تامامەن پەرقلىنىدۇ. بۇ ھەرگىزمۇ كىچىك ئىش ئەمەس،

بەلكى كىشىنى ھەيران قالدۇرغۇدەك چوڭ ئىشتۇر. مانا بۇ قۇتقۇزغۇچى بولۇشنىڭ ھەل قىلغۇچ شەرتى ھەم مەسىھتىكى ئاساسلىق پەزىلەت، ئەگەر بۇ ھازىرلانمىسا، ئۇ قۇتقۇزغۇچىلىق سالاھىيىتىنى يوقىتىدۇ، نەتىجىدە ئۇمۇ كۆپچىلىككە ئوخشاش قۇتقۇزۇلۇشقا ئېھتىياجلىق بولۇپ قالىدۇ».

ئەيسا مەسىھنىڭ گۇناھسىزلىق خاراكتېرىنى تۆۋەندىكى تۆت نۇقتىدىن چۈشەندۇرسەك، بۇ بىزنىڭ ئېنىق چۈشەنچىگە ئىگە بولۇشىمىزغا پايدىلىق.

(1) مەسىھنىڭ ئۆزىنىڭ كۆز قارىشى

ھەزرىتى ئەيسا ئۆزىنىڭ پاك ۋە قۇسۇرسىزلىقىنى بىرنەچچە قېتىم بىۋاسىتە ئىپادىلىگەن. زىنا قىلىپ تۇتۇلۇپ قالغان بىر ئايال باشقىلار تەرىپىدىن ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا ئېلىپ كېلىنگەن چاغدا، ھەزرىتى ئەيسا ئەرز قىلىپ كەلگۈچىلەرنى ئوڭايسىز ئەھۋالغا چۈشۈرۈپ قويىدىغان بىر مەسىلىنى ئوتتۇرىغا قويىدۇ: «ئاراڭلاردىكى گۇناھسىز كىشى بۇ ئايالغا بىرىنچى تاشنى ئاتسۇن». شۇنىڭ بىلەن ئۇلار بىر-بىرلەپ چىقىپ كېتىدۇ. بىرمۇ ئادەم قېلىشقا جۈرئەت قىلالمىدى («يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر» 8-باب، 1-ئايەتتىن 11-ئايەتكىچە). يۇھاننا مۇشۇ بابتا يەنە ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆزى توغرىسىدا ئېيتقان بىر سۆزىنى خاتىرىلىگەن:

«قايسىڭلار مېنىڭ گۇناھىم بارلىقىنى ئىسپاتلاپ بېرەلەيسىلەر، قېنى؟» (46ـ ئايەت).

بۇ چاغدا ھېچكىم جاۋاب قايتۇرالمايدۇ. ئەيسا ئۇلارنى ئەيىبلىگەندە، ھەممىسى قېچىپ كېتىدۇ، ئۇلارغا گۇناھىمنى كۆرسىتىپ بېرىڭلار، دەپ تەكلىپ بەرگەندە، ئۇلارمۇ ھېچنېمە دېيەلمەي قالىدۇ. چۈنكى، ئۇلارنىڭ ھەممىسى گۇناھكار ئىدى. ئۇنىڭ بولسا قىلچىمۇ گۇناھى يوق ئىدى. ئۇ ئۆمۈر بويى ئاتىسىنىڭ ئىرادىسىگە بويسۇنۇپ ياشىدى. ئۇ مۇنداق دەيدۇ:

«مەن ھەمىشە ئۇنى خۇش قىلىدىغان ئىشلارنى قىلىمەن» (29ـ ئايەت).

بۇ سۆزلەرنىڭ ھېچقانداق سۈنئىيلىكى يوق بولۇپ، شۇنداق تەبىئىي ئېيتىلغان، ئۇنىڭدا قىلچىمۇ ياسالمىلىق يوق.

شۇنىڭدەك، ئۇنىڭ تەلىملىرىنىڭ ماھىيىتى ئۇنى ئەخلاق كاتېگورىيىسىدە ئالاھىدە ئورۇنغا ئىگە قىلغان. ئەيسا مەسىھنىڭ ئۆزگىچىلىكى ناھايىتى تەبىئىي بولۇپ، ئۇ باشقىلارنى قەستەن ئۆلگە قىلغان ئەمەس. بىز ئازغان قوي بولساق ئۇ خۇدا تەرىپىدىن ئازغان قويلارنى ئىزدەشكە ۋە قۇتۇلدۇرۇشقا ئەۋەتىلگەن پادىچى. بىز ھەممىمىز گۇناھ كېسەللىكىنى يۇقتۇرۇۋالغۇچىلار بولساق، ئۇ بىزنى داۋالايدىغان دوختۇر. بىز گۇناھ ۋە ئەقىلسىزلىكنىڭ قاراڭغۇ ئاسارىتى ئاستىدا قالغۇچىلار، لېكىن ئۇ دۇنيانىڭ نۇرى. بىز گۇناھكارمىز، ئۇ بولسا بۇ دۇنياغا كېلىپ، بىزنىڭ قۇتقۇزغۇچىمىز بولدى ھەم بىز

ئۈچۈن قۇربان بولۇپ، ئۆز قېنىنى ئاققۇزۇپ، گۇناھلىرىمىزنى كەچۈرۈم قىلدى. بىز ئاچ قالغاندۇق، ئۇ ھاياتلىقنىڭ نېنى بولدى. بىز گۇناھ ئىلكىدە ئۆلگەندۇق، ئۇ بىزنىڭ بۇ دۇنيالىقتىكى ھاياتىمىز ۋە ئاخىرەتتىكى تىرىلىشىمىز بولدى. ئۇنىڭ بۇ ھەقىقەتلەرنى قىلچىمۇ ياسالمىلىق قىلماي بايان قىلىشى، ئۆزىنىڭ ئۇلۇغلىقىنى باشقىلارغا كۆرسىتىش ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى بىزنىڭ ئىشەنچىمىزنى ئويغىتىش ۋە بىزنىڭ ئېھتىياجىمىزنى قاندۇرۇش ئۈچۈندۇر.

شۇڭا، بىز ھەزرىتى ئەيسانىڭ سىناقلارغا ئۇچرىغان بولسىمۇ، قىلچە گۇناھ ئۆتكۈزمىگەنلىكىدىن ئەجەبلەنمەيمىز. ئۇنىڭدا ئەزەلدىن گۇناھىنى تونۇش ياكى گۇناھى ئۈچۈن كەچۈرۈم سوراش ئەھۋاللىرى كۆرۈلۈپ باقمىغان، ئەكسىچە ئۇ شاگىرتلىرىغا مۇشۇنداق قىلىشنى تاپىلايتتى. ئۇ مەغلۇبىيەت ئالدىدا قىلچىمۇ چۈشكۈنلەشمىگەن . ئۇنىڭ قوبۇل قىلغان چۆمۈلدۈرۈلۈشى دەرۋەقە يەھيانىڭ «توۋا قىلدۇرۇش چۆمۈلدۈرۈلۈشى»، لېكىن يەھيامۇ مەسىھنى چۆمۈلدۈرۈشنىڭ ئالدىدا ئىككىلەنگەندى. چۈشىنىشىمىز كېرەككى، ئۇنىڭ چۆمۈلدۈرۈلۈشنى قوبۇل قىلىشى ئۆزىنىڭ گۇناھكار ئىكەنلىكىنى ئېتىراپ قىلغانلىقى ئەمەس («مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر» 3-باب، 15-ئايەت). شۇنىڭدىن ئېتىبارەن، ئۇ ئۆزىنى بۇ دۇنيا كىشىلىرىنىڭ گۇناھىغا ئاتىدى.

بىزنىڭ ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئەخلاق جەھەتتە ئۆزگىچە بولغان رازىمەنلىكىگە ۋە خۇدا بىلەن بولغان توسالغۇسىز

ئالاقىسىگە ئالاھىدە ئەھمىيەت بېرىشىمىزنىڭ مۇنداق ئىككى تۈرلۈك سەۋەبى بار. بىرىنچىدىن، ھەزرىتى ئەيسا ناھايىتى ئۆتكۈر ھۆكۈم قىلىش قابىلىيىتىگە ئىگە. «ئۇ ئۆزى كىشىلەرنىڭ كۆڭلىدە نېمە بارلىقىنى بىلەتتى» («يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر» 2- باب، 25- ئايەت). خۇش خەۋەر كىتابلىرىدىمۇ ئۇنىڭ كۆپچىلىكنىڭ قەلبىدىكى مەسىلىلەرنى ۋە گۇمانلىرىنىڭ ھەممىسىنى بىلىدىغانلىقى خاتىرىلەنگەن. ئۇ ئۆتكۈرلۈكى بىلەن پەرىسىيلەرنىڭ ھىيلە-مىكىرلىرىنى ئېچىپ تاشلايتتى. ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنىڭ ساختىلىقىنى يامان كۆرەتتى. ھەزرىتى ئەيسا پەرىسىيلەرنىڭ بېشىغا كېلىدىغان بالا-قازالارنى كۈچلۈك تەرىزدە جاكارلىغانىدى. ئەيسا ساختىلىقنى ۋە ياسالمىلىقنى بەكمۇ ئۆچ كۆرەتتى. دېمەكچىمەنكى، ئۇنىڭ ھەممىنى كۆرەلەيدىغان ئۆتكۈر كۆزلىرى ئۇنىڭ پاكلىقىنى جەزملەشتۈرىدۇ.

ئۇنىڭ پاكلىقىنىڭ كىشىنى ھەيران قالدۇرىدىغان ئىككىنچى سەۋەبى شۇكى، ھەزرىتى ئەيسانىڭ بۇ خىل ئاڭلىقلىقى شاگىرتلىرىنىڭ ۋە مىستىتسىزمچىلارنىڭ تەجرىبىلىرىگە پۈتۈنلەي ئوخشىمايدۇ. ئېتىقادچىلار بىلىدۇكى، ئۇلار خۇداغا قانچە يېقىنلاشقانسېرى، ئۆزلىرىنىڭ گۇناھلىرىنىڭ شۇنچىلىك ئېغىر ئىكەنلىكىنى تونۇپ يېتىدۇ. بۇ جەھەتتە ئۇلار ئالىملارغا ئاز-تولا ئوخشىشىپ كېتىدۇ. ئالىملار ئۆز بايقاشلىرىنىڭ كۆپىيىشىگە ئەگىشىپ، تېخىمۇ كۆپ سىرلارنىڭ ئۇلارنىڭ بايقىشىنى كۈتۈپ تۇرۇۋاتقانلىقىنى تونۇپ يېتىدۇ. شۇنىڭغا ئوخشاش، ئېتىقادچىلار تۇرمۇشتا ئەيسا مەسىھكە ئوخشاش

ياشىغانسېرى، ئۆزلىرى بىلەن غايىلىرى ئوتتۇرىسىدىكى پەرقنىڭ زورلۇقىنى كۆرۈۋالالايدۇ. ۋەھالەنكى، ئەيسا مەسىھ خۇدانى ھەرقانداق ئادەمدىنمۇ بەكرەك يېقىنلىشىدۇ، لېكىن ئۇ ئۆزىنى گۇناھ سەۋەبىدىن ئەيىبلەپ باققان ئەمەس.

(2) مەسىھنىڭ دوستلىرىنىڭ كۆز قارىشى

بىز يۇقىرىدا ھەزرىتى ئەيسانىڭ خۇددى ئۆزىنىڭ مەسىھ ۋە خۇدانىڭ ئوغلى ئىكەنلىكىگە شەك كەلتۈرمىگىنىدەك، ئۆزىنىڭ گۇناھتىن ساقىت ئىكەنلىكىگە شەك كەلتۈرمەيدىغانلىقىنى بىلىپ يەتتۇق. ئۇنىڭ بۇ ئىككى جەھەتتە خاتالىشىپ قېلىش ئېھتىماللىقى بارمىدۇ؟ بۇ ھەقتە ئۇنىڭ شاگىرتلىرىنىڭ پىكرى قانداق؟ ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆزىگە بولغان كۆز قارىشىنى قوبۇل قىلامدۇ-قىلمامدۇ؟

بەزىلەر بەلكىم مەسىھنىڭ شاگىرتلىرىنىڭ گۇۋاھلىقى بىزنى يېتەرلىك دەرىجىدە قايىل قىلالمايدۇ، دەپ قارىشى مۇمكىن. بەزىلەر ھەتتا ئۇلاردا يان بېسىش ھېسسىياتى بار، دەپ تالاش-تارتىش قىلىشىدۇ ھەمدە ئۇلار ئەيسانى ئۇنىڭ ئۆزىدە بولمىغان نەرسىلەر بىلەن قەستەن پەدازلاپ كۆرسىتىۋاتىدۇ، دېيىشىدۇ. بۇنداق قاراشلار شاگىرتلار ئۈچۈن چوڭ تۆھمەتتۇر. بىز شاگىرتلارنىڭ سۆزلىرىگە سەل قارىساق بولمايدۇ. ئۇلارنىڭ بەرگەن گۇۋاھلىق سۆزلىرىگە خاتىرجەم ئىشىنەلىشىمىزدە تۆۋەندىكىدەك بىر نەچچە سەۋەبلەر بار.

بىرىنچىدىن، ئۇلار ھەزرىتى ئەيسا بىلەن جاپانىمۇ، ھالاۋەتنىمۇ تەڭ كۆرۈپ، ئۈچ يىلنى بىرگە ئۆتكۈزگەن.

ئىككىنچىدىن، ئۇلار يەھۇدىي. ئۇلارنىڭ كاللىسى كىچىكىدىن تارتىپلا «كونا ئەھدە»نىڭ تەلىملىرى بىلەن توشۇپ كەتكەن. ئۇلار «كونا ئەھدە»دىكى بىر نۇقتىنى، يەنى ئىنسانلارنىڭ گۇناھكار ئىكەنلىكىگە سەل قارىمايدۇ.

> «بىز ھەممىمىز خۇددى ئازغان قويدەك يولدىن چەتنىدۇق» («يەشايا» 53 ـ باب، 6 ـ ئايەت).

> «پاك ئادەم يوق، ھەتتا بىرىمۇ يوق» («زەبۇر» 14 ـ باب، 3 ـ ئايەت).

بۇ تەلىم ئۇلارغا ياد بولۇپ كەتكەچكە، ئۇلار بىراۋنى ئاسانلىقچە گۇناھسىز، دەپ قارىمايدۇ.

ئۈچىنچىدىن، شاگىرتلارنىڭ ھەزرىتى ئەيسانىڭ گۇناھسىزلىقى ھەققىدىكى گۇۋاھلىقى ۋاستىلىق بولۇپ، بۇ تېخىمۇ ئىشەنچلىك. ئۇلار: «ھەزرىتى ئەيسا گۇناھسىز» دەپ بىۋاستە ئېيتمىغان. ئۇلارنىڭ قىلغان سۆزلىرى خۇددى ئۆيۈن كۆرۈۋاتقان تاماشىبىنلارغا قارىتىپ سۆزلەشكە ئوخشايدۇ. ئۇلار باشقا تېمىلار ئۈستىدە مۇزاكىرە قىلىشقان چاغدىمۇ، ئۇنىڭ گۇناھسىز ئىكەنلىكىنى قوشۇمچە قىلىپ ئۆتۈپ كەتكەن.

ئەمدى بىز ئۇلارنىڭ سۆزلىرىنى كۆرۈپ ئۆتەيلى. پېترۇس ئالدى بىلەن ھەزرىتى ئەيسانى: «كەم ـ كۈتىسىز قوزا» دەپ ئاتىغان. («پېترۇس يازغان بىرىنچى خەت» 1 ـ باب، 19 ـ ئايەت)، ئارقىدىنلا ئۇنى يەنە: «ئۇ گۇناھ

قىلمىغان، ئاغزىدىن بىرەر ئېغىزمۇ ھىيلە-مىكىرلىك سۆز چىقمىغان» («پېترۇس يازغان بىرىنچى خەت» 2-باب، 22-ئايەت) دەيدۇ. يۇھاننا ئۆزىنىڭ بىرىنچى خېتىدە بۇ دۇنيا كىشىلىرىنىڭ ھەممىسىنىڭ گۇناھكار ئىكەنلىكىنى ھەمدە ئەگەر ئۆزىمىزنى گۇناھسىز دېسەك، ئۆز-ئۆزىمىزنى ئالدىغانلىق بولىدىغانلىقىنى كۆرسەتكەن («يۇھاننا يازغان بىرىنچى خەت» 1-باب، 8-ئايەتتىن 10-ئايەتكىچە). ئۇ ئەيسا مەسىھ ھەققىدە توختالغاندا، ئەيسا مەسىھنىڭ گۇناھلارنى ئېلىپ كېتىش ئۈچۈن كەلگەنلىكىنى، ئۇنىڭ ئۆزىدە گۇناھ يوقلۇقىنى قەيت قىلغان («يۇھاننا يازغان بىرىنچى خەت» 3-باب، 5-ئايەت). پېترۇس ۋە يۇھاننانىڭ گۇۋاھلىقىدىن سىرت يەنە پاۋلۇسنىڭ ۋە «ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت» ئاپتورىنىڭ گۇۋاھلىقىمۇ بار. پاۋلۇس ھەزرىتى ئەيسانى «ئاشۇ گۇناھسىز بولغان ...» دەيدۇ («كورىنتلىقلارغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت» 5-باب، 21-ئايەت). ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەتتە ھەزرىتى ئەيسا: «مۇقەددەس، قۇسۇرسىز...» دەپ ئاتىلىدۇ («ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت» 7-باب، 26-ئايەت). «ئۇمۇ بىزگە ئوخشاش ھەر خىل سىناقلارغا دۇچ كەلگەن، لېكىن گۇناھ سادىر قىلىپ باقمىغاندۇر» («ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت» 4-باب، 15-ئايەت).

(3) مەسىھكە دۈشمەنلىك قىلغانلارنىڭ ئېتىراپ قىلىشى

بىز ھەزرىتى ئەيسانىڭ دۈشمەنلىرىنىڭ ئۇنىڭغا بولغان كۆز قاراشلىرى ئۈستىدە ئويلىنىپ باقايلى. ئۇلار ھەزرىتى ئەيساغا ئۆچ بولغاچقا، ئۇلارنىڭ قاراشلىرىدا ئۇنىڭغا نىسبەتەن ھەرگىزمۇ يان بېسىش يوق. بىز خۇش خەۋەر كىتابلىرىنى ئوقۇيدىغان بولساق، ئۇلارنىڭ «ھەزرىتى ئەيسانى پايلاپ» يۈرگەنلىكىنى بايقايمىز («ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر» 3-باب، 2-ئايەت). ئۇلار ئۇنىڭ سۆزلىرىدىن قۇسۇر تېپىپ، ئۇنىڭغا زىيانكەشلىك قىلىشنى ئويلايتتى («ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر» 12-باب، 13-ئايەت). بىزگە مەلۇمكى، ئەگەر بەس-مۇنازىرىدە تولۇق ئاساسلار بىلەن غەلىبە قىلىنمىسا، مۇنازىرە ئاسانلا قارشى تەرەپكە ھۇجۇم قىلىشقا ئايلىنىپ كېتىدۇ. يېتەرلىك ئاساس بولمىسا، تۆھمەت تېخىمۇ ئېغىرلىشىپ كېتىدۇ. كىشىلىك دۇنيادىكى ئەھۋال مانا مۇشۇنداق. ھەزرىتى ئەيساغا دۈشمەنلىك قىلغۇچىلارمۇ شۇنداق ئىدى.

«ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر»نىڭ 2-باب 1-ئايىتىدىن 3-باب 6-ئايىتىگىچە ھەزرىتى ئەيسانىڭ دۈشمەنلىرىنىڭ ئۇنىڭغا تۆت قېتىم ھۇجۇم قىلغانلىقى خاتىرىلەنگەن. ئۇلار بىرىنچى شىكايىتىدە ھەزرىتى ئەيسانى كۇپۇرلۇق قىلدى، دەپ ئەيىبلىدى. ھەزرىتى ئەيسا بىر ئادەمنىڭ گۇناھلىرىنى كەچۈرۈم قىلىۋىدى، ئۇلار ئۇنى خۇدانىڭ ھوقۇقىغا دەخلى-تەرۇز قىلغانلىق،

چېكىدىن ئاشقان كۇپۇرلۇق دېيىشتى. ئۇلار ئىككىنچى شىكايىتىدە ھەزرىتى ئەيسانى يامان ئادەملەر بىلەن ھەمداستىخان بولدى، دەپ ئەيىبلەشتى. ئۇ گۇناھكارلار بىلەن دوست بولدى. باجگىرلار بىلەن بىللە تاماق يېدى، پاھىشىلەرگە بىۋاستە تەلىم-تەربىيە بەردى. ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ بۇنداق قىلىشىنى چۈشىدىمۇ ئويلىمىغانىدى. چۈنكى، ئۇلار بۇنداق سورۇنلارغا داخىل بولۇشنى ناپاكلىق، دەپ قارايتتى. لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا ئەكسىچە گۇناھكارلارنى دوست تۇتتى. مۇنداق ئىلتىپات ۋە مۇلايىملىقتا پەرىسىيلەر ئەسلا قىزىقمايتتى.

ئۇلارنىڭ ئۈچىنچى شىكايىتى ئۇنىڭ پەرىسىيلەردەك روزا تۇتمايدىغانلىقىغا، ھەتتا ئۇنىڭ بۇ جەھەتتە يەھيانىڭ مۇرىتلىرىچىلىكمۇ ئاساسلىكىگە قارىتىلغانىدى («مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر» 11-باب، 19-ئايەت).

تۆتىنچىدىن، ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ دەم ئېلىش كۈنىنىڭ قائىدىسىگە قايتا-قايتا خىلاپلىق قىلغىنىدىن قاتتىق غەزەپلەندى. ئۇ دەم ئېلىش كۈنى كېسەللەرنى ساقايتقانىدى، ئۇنىڭ شاگىرتلىرى دەم ئېلىش كۈنىدە ئېتىزلىقتىن ئۆتۈپ كېتىپ بېرىپ، بۇغداي باشاقلىرىنى يېگەنىدى. بۇ يەھۇدىيلارنىڭ ئەنئەنىسىدە قاتتىق چەكلىنەتتى. شۈبھىسىزكى، ھېچكىم ھەزرىتى ئەيسانىڭ مۇقەددەس قانۇنغا بولغان ھۆرمىتىدىن گۇمانلانمايدۇ. ئۇ قانۇنغا بويسۇنىدۇ ھەمدە مۇنازىرىلەردىكى رەقىبلىرىنىڭ ئالدىدا مۇقەددەس قانۇننى ھۆكۈم چىقىرىشنىڭ

ئۆلچىمى، دەپ ئاتىغان. ھەزرىتى ئەيسا خۇدانىڭ دەم ئېلىش كۈنىنى ئىنسانلارغا ياخشى بولسۇن ئۈچۈن بېكىتكەنلىكىنى بىلىدۇ. لېكىن، ئۇ «دەم ئېلىش كۈنىنىڭ ئىگىسى»، ئۇ كىشىلەر ساختىلاشتۇرۇۋەتكەن ئەنئەنىنى تاشلىۋېتىپ، مۇقەددەس قانۇننى توغرا چۈشەندۈرۈشكە ھوقۇقلۇقتۇر.

لېكىن، ئۇلارنىڭ بۇ ئەيىبلەشلىرى پۈت تىرەپ تۇرالمايتتى. شۇڭا، ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانى تۇتۇپ ئۆلۈمگە ھۆكۈم قىلدۇرۇشتا، ئۇنىڭ خاراكتېرىدىن قۇسۇر تاپالماي، ئۇنىڭغا سىياسىي جەھەتتىن بەتنام چاپلاشتى. شۇڭا، پىلاتۇسمۇ ئۇنى سوراق قىلىشتىن ئۆزىنى قاچۇرغان. شۇنداقلا، ئۇ كۆپچىلىكنىڭ ئالدىدا قولىنى يۇيۇپ تۇرۇپ: «بۇ ئادەمنىڭ قېنىغا مەن جاۋابكار ئەمەس» («مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر» 27-باب، 24-ئايەت) دېگەنىدى. پادىشاھ ھىرودمۇ ئۇنىڭدىن گۇناھ تاپالمىغانىدى («لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر» 23-باب، 15-ئايەت). ھەزرىتى ئەيسانى ساتقان يەھۇدامۇ ئوتتۇز كۈمۈش تەڭگىنى قايغۇ-ھەسرەت ئىچىدە روھانىيلارغا تاشلاپ بېرىپ: «مەن بىگۇناھ بىر جانغا زامىن بولۇپ گۇناھ ئۆتكۈزدۈم» دېدى («مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر» 27-باب، 3-، 4-ئايەت). كرېست ئۈستىدە تۇۋا قىلغان جىنايەتچى ھەزرىتى ئەيسانى مازاق قىلغان يەنە بىر جىنايەتچىنى ئەيىبلەپ: «ئۇ ھېچقانداق يامانلىق قىلمىغانغۇ!» دېدى («لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر» 23-باب، 41-ئايەت). ئاخىردا ئۇ يەردە ھەزرىتى ئەيسانىڭ جاپا تارتقانلىقىنى ۋە

ئۆلگەنلىكنى ئۆز كۆزى بىلەن كۆرگەن يۈز بېشى: «بۇ ئادەم ھەقىقەتەن دۇرۇس ئادەم ئىكەن!» دەپ خۇدانى مەدھىيىلىدى («لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر» 23ـ باب، 47ـ ئايەت).

(4) بىزنىڭ ھەزرىتى ئەيساغا بولغان باھايىمىز

دەرۋەقە ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ خاراكتېرىگە نىسبەتەن باشقىلارنىڭ گۇۋاھلىقىدىن سىرت، ئۆزىمىزنىڭمۇ باھايىمىز بولۇشى كېرەك.

بىزنىڭ باھالاش ئېلىپ بېرىشىمىزغا نۇرغۇن ماتېرىياللار ياردەم بېرەلەيدۇ. خۇش خەۋەر كىتابلىرىدا تەسۋىرلەنگەن ئىشلار ناھايىتى تەلتۆكۈس. ئەلۋەتتە، ئۇلارنىڭ تەسۋىرلىگىنى ئۇنىڭ ئۈچ يىللىق ئوچۇق-ئاشكارا خىزمىتى بولۇپ، بىز بۇنىڭدىن ئۇنىڭ بالىلىق چاغلىرىنى تەسەۋۋۇر قىلالايمىز، لۇقا ئۇنىڭ بالىلىق چاغلىرىنى ئىككى قېتىم تىلغا ئېلىپ، مۇنداق يازىدۇ:

> «ھەزرىتى ئەيسا چوڭ بولغانسېرى، ساغلام ۋە ئەقىل-پاراسەتلىك بولۇپ يېتىشتى. خۇدانىڭ مېھىر-شەپقىتىمۇ ئۇنىڭغا يار بولۇپ كەلدى» («لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر» 2ـ باب، 40ـ ئايەت)
>
> «شۇنداق قىلىپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ بوي-تۇرقى ۋە ئەقىل-پاراستى يېتىلىپ،

خۇدانىڭ ۋە كىشىلەرنىڭ زوقىنى كەلتۈرىدىغان بولدى» («لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر» 2ـ باب، 52ـ ئايەت).

بىز ئۇنىڭ بەزىدە شاگىرتلىرى بىلەن جىمجىت جايلارغا بارغانلىقىنى ھەم بەزىدە ئۇنىڭ ئادەملەر توپىغا قېتىلغانلىقىنى كۆرىمىز. بىز جەلىلىيەدە ئاممىنىڭ ئۇنىڭغا خۇددى قەھرىمانغا چوقۇنغاندەك چوقۇنۇپ، ھەتتا ئۇنى پادىشاھ قىلماقچى بولغانلىقىنى كۆرىمىز. كېيىن بىز يەنە ئۇنىڭ يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىدا پەرىسىيلەر ۋە سادۇقىيلار تەرىپىدىن قورشىۋېلىپ، ئۇلارنىڭ سۇيىقەستلىك سوئاللىرىغا دۇچ كەلگەنلىكىنى كۆرىمىز. مەيلى ئۇ مۇۋەپپەقىيەت قازىنىپ، زەپەر قۇچقاندا بولسۇن، مەيلى ئۇ بىزار قىلىدىغان ئازاب ـ ئوقۇبەت ئىچىدە قالسۇن، ئۇ يەنىلا ئۇ ئىدى. ئۇ ئۆزگەرمەي، ئۇ مەڭگۈ قەد كۆتۈرۈپ تۇراتتى.

تۆت خۇش خەۋەر كىتابلىرىدىكى تەسۋىرلەر بىر بىرىگە شۇنداق ئوخشايدۇ. ھەزرىتى ئەيسانىڭ نىيىتى بەكلا دۇرۇس ئىدى. ئۇ ئۆزىنىڭ يەتكۈزگەنلىرىگە ئىشىنەتتى. ئۇ ھەرگىزمۇ بىنورمال ئادەم ئەمەس. ئۇنىڭدا ھەم خۇدالىق خاراكتېر، ھەم ئادەملىك خاراكتېر بار. ئۇنىڭ چارچىغان چاغلىرىمۇ بولغان. ئۇ ئادەتتىكى ئادەملەرگە ئوخشاش تاماق يېگەن، ئۇخلىغان، ئۇنىڭدا نورمال ئادەملەردىكىدەك ھېسسىيات، خۇشاللىق، غەزەپ، مۇھەببەتتى بولغان. شەك ـ شۈبھىسىزكى، ئۇنىڭدا

ئادەملىك خاراكتېرى بار ئىدى. لېكىن، ئۇ پەقەتلا ئادەملا ئەمەس.

ئەڭ ئالاھىدە بولغىنى ئۇ شەخسىيەتچى ئەمەس. ئۇ گەرچە ئۆزىنى خۇدا، دەپ ئاتىغان بولسىمۇ، ئۆز بېشىمچى ۋە زالىم ئەمەس ئىدى. ئۇ ھەمىشە كىچىك پېئىللىق كۆرسەتتى.

بۇ ئادەمنى گاڭگىرتىدىغان زىددىيەت ئەمەسمۇ؟ ئۇ تەلىم جەھەتتە «ئۆزىنى» مەركەز قىلاتتى، ھەرىكەت جەھەتتە بولسا «ئۆزىنى» باشقىلارغا ئاتايتتى. ئۇ ئۆزى پۈتكۈل كائىناتنىڭ خوجايىنى بولسىمۇ، كۆپچىلىكنىڭ خىزمەتكارى بولىدى. ئۇ بۇ دۇنيانى سوراق قىلىدىغانلىقىنى ئېيتتىيۇ، ئۆزى شاگىرتلىرىنىڭ پۇتىنى يۇدى.

ھېچكىممۇ ھەزرىتى ئەيسادەك قۇربان بېرىپ باقمىغان. ئۇ جەننەتتىكى خۇشاللىقىنى تاشلاپ، بۇ دۇنيا كىشىلىرىنىڭ قايغۇسىنى ئۆز زىممىسىگە ئالدى. ئۇ ئىنسانلارنى مەڭگۈلۈك كەچۈرۈلۈش ئىمكانىيەتىگە ئىگە قىلىش ئۈچۈن، ئۆمۈر بويى جاپا ـ مۇشەققەت تارتتى. ئۇ بەيتلەھەمدەك نامرات بىر يېزىدا دۇنياغا كېلىپ، ئاتا ئوقۇرىنى كارىۋات قىلدى. ئۇنىڭ ئاپىسى نامرات بىر ئىبرانىي ئايال ئىدى. ئۇ تۇغۇلۇپ ئۇزۇن ئۆتمەي، مىسىردا يوشۇرۇندى. كېيىن ئۇ نامى ئانچە چىقمىغان ناسىرەدە چوڭ بولدى ئۇنىڭ تەرلىرى ياغاچچىنىڭ رەندىسىنى ھۆل قىلدى. شۇنداقلا، ئۇ ئاپىسى ھەم قېرىنداشلىرىنى باقتى. ۋاقىت ـ سائىتى توشقاندا، ئۇ ئۆز يۇرتىدىن ئايرىلىپ، سىرتلاردا خۇدانىڭ خۇش خەۋىرىنى يەتكۈزدى.

ئۇ ساددا بېلىقچىلار ۋە كىشىلەر ياقتۇرمايدىغان باجگىرلار بىلەن دوست بولدى. ئۇ ماخاۋ كېسەللىرىگە قولىنى تەگكۈزۈپ، ئۇلارنى ساقايتتى ھەم پاھىشىلەرگە تەلىم-تەربىيە بېرىپ، ئۇلارنى ئۆزگەرتتى. ئۇ كېسەللەرنى ساقايتىش، باشقىلارغا ياردەم ۋە تەلىم بېرىش ھەمدە خۇش خەۋەر يەتكۈزۈش بىلەن ئۆزىنى ئۇنتۇغانىدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ قېرىنداشلىرى ئۇنى رەت قىلدى، دوستلىرىمۇ ئۇنىڭدىن ئايرىلدى. ئۇ تاياق يېدى، يۈزىگە تۈكۈرۈلدى، بېشىغا تىكەندىن ياسالغان تاج كىيدۈرۈلدى، پۇت-قوللىرى كرېستكە مىخلاندى. رەھىمسىز ئۇزۇن مىخلار ئۇنىڭ ئۇستىخانلىرىنى تېشىپ ئۆتكەندىمۇ، ئۇ ئۆزىنى قىيناۋاتقانلار ئۈچۈن دۇئا قىلىپ: «ئەي ئاتا، ئۇلارنى كەچۈر، چۈنكى ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ نېمە قىلىۋاتقانلىقىنى بىلمەيدۇ» دېدى. بۇنداق ئادەمنى تەسەۋۋۇر قىلىش ھەقىقەتەن تەس. ھەممەلەن ئۇنى مەغلۇپ بولدى، دەپ قاراشتى، لېكىن ئۇ غەلىبە قىلغانىدى. ھەزرىتى ئەيسا مەڭگۈ مەغلۇپ بولمايدۇ. مەيلى ئۇنى باشقىلار نېمە دېسۇن، ئۇنىڭغا قانداق مۇئامىلە قىلسۇن، ئۇ ئۆزىنى قۇربان قىلىپ، خۇدانىڭ ئىرادىسىنى ئەمەلگە ئاشۇردى ۋە پۈتۈن ئىنسانلارغا بەخت ياراتتى. ئۇ مۇنداق دەيدۇ:

> «مېنىڭ نىيىتىم مېنىڭ ئىرادەمنى ئەمەس، بەلكى مېنى ئەۋەتكۈچىنىڭ ئىرادىسىنى ئىشقا ئاشۇرۇشتۇر».

ئۇ يەنە مۇنداق دەيدۇ:
«مېنىڭ ئۆزۈمنى ئۇلۇغلىغۇم يوق» («يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر» 8ـ باب، 50ـ ئايەت).

خۇددى پاۋلۇس ئېيتقاندەك:
«ئەيسا مەسىھمۇ ئۆزىنى ئەمەس، خۇدائاتىسىنى خۇرسەن قىلىشنى ئويلىدى» («رىملىقلارغا يېزىلغان خەت» 15ـ باب، 3ـ ئايەت).

خۇدا ۋە ئادەملەر ئۆچۈن مانا مۇشۇنداق بىجانىبىلىق بىلەن خىزمەت قىلىش «مۇقەددەس كىتاب»تا مۇھەببەت، دەپ ئاتىلىدۇ. مۇھەببەتتە شەخسىيەتچىلىك بولمايدۇ. مۇھەببەتنىڭ ماھىيىتى ئۆز-ئۆزىنى قۇربان قىلىشتۇر. بۇ خىل چىن مۇھەببەت بەزىدە ئادەملەر ئوتتۇرىسىدا كۆرۈلۈش مۇمكىن، لېكىن ھەزرىتى ئەيسانىڭ پۈتكۈل ھاياتى بۇ خىل مۇھەببەت بىلەن چاقنىدى، ئۇنىڭ مۇھەببىتى مەڭگۈ ئۆچمەيدۇ. چۈنكى، ئۇ شەخسىيەتچى ئەمەس. بۇ خىل شەخسىيەتسىزلىكنىڭ ئۆزى مۇھەببەتتۇر، ھالبۇكى خۇدا ئۆزى مېھىر-مۇھەببەتتۇر.